

Ebko'23

6. Uluslararası, 7. Ulusal

EBELİK KONGRESİ

"Geleceğe dokunmak"

25-27 Eylül
September
2023

The Ankara Hotel
Ankara

6. International, 7. National
**Midwifery
Congress**

www.ebko2023.org

SÜRDÜRÜLEBİLİR KALKINMA HEDEFLERİ VE EBELİK EĞİTİMİ: TOPLUMSAL DÖNÜŞÜMÜN ANAHTARI

Fadime Melike Çeri, Seda Serhatlıođlu

ÖZET

Günümüzde sürdürülebilirlik, küresel ölçekte ekonomik büyüme ve teknolojik ilerlemenin yanı sıra çevresel dengeyi koruma ihtiyacını bir araya getirerek önemli bir gündem maddesi haline gelmiştir. Toplumların ihtiyaçlarını karşılayan, çevresel dengeyi koruyan ve gelecek nesillerin gereksinimlerini gözetten bir yaklaşım olarak sürdürülebilir kalkınma, pek çok sektörde dönüşümü tetiklemiştir. Bu dönüşümün en hayati alanları eğitim ve sağlık sektörüdür.

Ebelik eğitimi, mesleği icra edecek olan bireyleri hem teknik hem de etik açıdan donatmayı amaçlar. Ancak, ebelik eğitimi yalnızca sağlık hizmetlerinin kalitesini artırmakla kalmaz, aynı zamanda sürdürülebilir kalkınma hedeflerine ulaşma yolunda kritik bir araç olarak öne çıkar. Ebelik eğitimi, Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri'ne çeşitli alanlarda katkı sağlar.

Sağlıklı ve Kaliteli Yaşam (Hedef 3): Ebelik eğitimi, nitelikli sağlık hizmetleri sunarak anne ve bebek sağlığını koruma, riskli gebelikleri yönetme ve güvenli doğum süreçleri sağlama konularında önemli bir rol oynar. Bu hedefin gerçekleştirilmesine doğrudan katkı sağlar.

Kaliteli Eğitim (Hedef 4): Ebelik eğitimi, sağlık personelinin nitelikli ve yetkin bir şekilde eğitilmesini gerektirir. Bu da iyi eğitim hedefine katkı sağlar.

Cinsiyet Eşitliğinin sağlanması (Hedef 5): Ebelik eğitimi, kadınların sağlık sektöründe liderlik rolleri üstlenmelerini destekler, cinsiyet eşitsizliğini azaltır ve kadınların toplumsal ve ekonomik güçlenmesine katkıda bulunur.

Kaliteli İş ve Ekonomik Büyüme (Hedef 8): Ebelik eğitimi, sağlık sektöründe nitelikli işgücünün gelişimine katkıda bulunur. Ebeler istihdam yaratma potansiyeline sahip bireylerdir ve sağlık hizmetlerinde istihdam olanakları sunar.

Sürdürülebilir Şehirler ve Toplumlar (Hedef 11): Ebelik hizmetlerinin eşit ve etkili bir şekilde dağıtılması, kırsal bölgelerde ve şehirlerde toplumsal sağlığın geliştirilmesine dolaylı olarak katkı sağlar.

Sonuç olarak, ebelik eğitiminin kalitesi, hem mevcut sağlık ihtiyaçlarını karşılamak hem de gelecek nesillerin sağlıklı yaşamını sürdürebilmesine olanak tanımak açısından toplumsal dönüşümün bir parçası olarak ifade edilebilir. Farklı ülkelerdeki ebelik eğitimi ve pratiği

incelenerek, sürdürülebilir kalkınma hedeflerine yönelik başarılı uygulamaların ve zorlukların anlaşılması, ulusal ve uluslararası düzeyde daha etkili politikaların oluşturulması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Sürdürülebilir Kalkınma, Ebe, Ebelik Eğitimi

SUSTAINABLE DEVELOPMENT GOALS AND MIDWIFERY EDUCATION: THE KEY TO SOCIAL TRANSFORMATION

SUMMARY

Today, sustainability has become an important agenda item by bringing together economic growth and technological progress on a global scale, as well as the need to protect the environmental balance. Sustainable development, as an approach that meets the needs of societies, protects the environmental balance, and takes care of the needs of future generations, has triggered transformation in many sectors. The most vital areas of this transformation are the education and health sectors.

Midwifery education aims to equip individuals who will practice the profession both technically and ethically. However, midwifery education not only improves the quality of health services, but also stands out as a critical tool for achieving sustainable development goals. Midwifery education contributes to the Sustainable Development Goals in various fields.

Healthy and Quality Life (Goal 3): Midwifery education plays an important role in protecting mother and baby health by providing quality health services, managing risky pregnancies and providing safe birth processes. It directly contributes to the realization of this goal.

Quality Education (Goal 4): Midwifery education requires qualified and competent training of health personnel. This contributes to the goal of good education.

Achieving Gender Equality (Goal 5): Midwifery education supports women to take leadership roles in the health sector, reduces gender inequality and contributes to the social and economic empowerment of women.

Quality Jobs and Economic Growth (Goal 8): Midwifery education contributes to the development of qualified workforce in the health sector. Midwives are individuals with the potential to create employment and offer employment opportunities in health services.

Sustainable Cities and Communities (Goal 11): Equitable and effective distribution of midwifery services indirectly contributes to the improvement of social health in rural and urban areas.

As a result, the quality of midwifery education can be expressed as a part of social transformation in terms of both meeting current health needs and enabling future generations

to maintain a healthy life. By examining midwifery education and practice in different countries, it is recommended to understand successful practices and challenges for sustainable development goals, and to create more effective policies at national and international level.

Keywords: Sustainable Development Goals, Midwifery, Midwifery education,

1. Giriş

Tarihe bakıldığında ebelik sağlık meslekleri içerisinde en eski olanı olarak varlığını sürdürmektedir. Bilinenin aksine ebelik eğitimi yalnızca doğum ile alakalı değil kadınlara doğum öncesi, doğum sırası ve doğum sonrası olmak üzere tüm yaşamları boyunca bakım verme görevlerini içermektedir. Bunun yanında ebelerin sosyolojik bir tarafı da bulunmaktadır. Geçmişte daha sıklıkla karşılaşılmakta olsa da ebeler toplumu aydınlatma, hizmet verme, danışmanlık yapma gibi görevleri üstlenmişlerdir. Literatürde kabul görmüş olan Dünya Sağlık Örgütü'nün ebe tanımlaması ise; "Gebelik sırasında, doğumda ve doğum sonrası dönemlerde annelere gerekli bakım ve danışmanlığı sağlamak, normal doğumları kendi sorumluluğunda yaptırmak ve yeni doğan bakımını üstlenmek üzere eğitilmiş kişiler" şeklinde tanımlanmaktadır (Kaya ve Yurdakul, 2007).

Diğer yandan T.C. Sağlık Bakanlığı Personeli İş ve Görev Tanımlarına Dair Yönetmelikte de ebelik tanımlaması yapılmıştır. Buna göre ebe; "cinsel sağlık, üreme ve ana-çocuk sağlığı hizmetlerini veren, doğuma hazırlık eğitimlerinde aktif rol oynayan; doğum öncesi, doğum ve doğum sonrasında anne-çocuğa gerekli hizmetleri sunan, acil durumlarda gerekli görülen ilaçları uygulama yetkisi bulunan, 0-6 yaş arası çocukların çocuk izlenimlerini ve aşılarını yapan; topluma birçok konuda sağlık eğitim hizmeti veren, davranışları ile topluma örnek olan ve Sağlık Bakanlığı tarafından tescil edilmiş bir okuldan mezun olan kişilerdir" şeklinde tanımlanmıştır (Mumcu ve Özer, 2020).

2. Sürdürülebilir Kalkınma ve Ebelik Eğitimi İlişkisi

Sürdürülebilir Kalkınma, "bugünün ihtiyaçlarını, gelecek nesillerin ihtiyaçlarından ödün vermeden karşılayan kalkınma" şeklinde tanımlanmaktadır (Saraçoğlu ve Saraçoğlu, 2023). Birleşmiş Milletler" Gündem 2030: BM Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları" çerçevesinde 17 adet amaç belirlemiştir.

Sağlıklı ve Kaliteli Yaşam (Hedef 3):

Bu amaçlar arasında yer alan Hedef 3 “*Her yaşta herkes için sağlıklı yaşamı sağlamak ve refahı arttırmak*” amacı sağlıkla ilgilidir. Ebelik eğitimi, nitelikli sağlık hizmetleri sunarak anne-bebek sağlığını koruma, riskli gebelikleri yönetme ve doğum süreçlerini güvenli hale getirme konusunda etkilidir. Bu durum da yukarıda bahsi geçen amacın gerçekleştirilmesi noktasında önem arz etmektedir. Bununla beraber sürdürülebilir kalkınmanın amaçları arasında küresel anne ölümlerinin azaltılması, önlenebilir yenidoğan, bebek ve 5 yaş altı çocuk ölümlerinin azaltılması, bulaşıcı hastalıkların azaltılması, uyuşturucu madde kullanımının azaltılması gibi amaçlar bulunmaktadır (Tezcan, 2020).

Sürdürülebilir Kalkınma kavramının iktisadi boyutunun yanında sosyolojik ve çevresel boyutları da bulunmaktadır. Tüm bu boyutlara bağlı bir şekilde, ortada bulunan ise sağlıktır. Anne sağlığını iyileştirmek, çocuk ölümlerini azaltmak, kaliteli yaşam sürmek gibi hedefleri olan sürdürülebilir kalkınmada bu hedeflerin gerçekleştirilmesi oldukça önemlidir (Saraçoğlu ve Saraçoğlu, 2023). Bu noktada özellikle bebek ve anne özelindeki hedeflerin gerçekleştirilmesinde ebelerin rolü yadsınamayacak şekilde önem arz etmektedir. Ebelere verilen eğitimlerin bu denli ciddiye alınması ve özenli bir şekilde yetiştirilmesi ülkelerinin sürdürülebilir kalkınma amaçlarının gerçekleşmesine zemin hazırlayacaktır.

Sürdürülebilir kalkınmada ülkelerin bebek ve çocuk ölüm oranları da oldukça önemli rol oynamaktadır. Hatta ülkelerin çocuk sağlığı ve gelişmişliği hakkında bilgi veren önemli verilerden biridir. Yapılan araştırmalar bebek ve beş yaş altı çocuklarda görülen ölümlerin çoğunluğunun yetersiz beslenmeden kaynaklandığını ortaya koymaktadır. Aşırı açlık ve yetersiz beslenme ülkelerin kalkınmasının önünde oluşan önemli setlerin biri durumundadır. Özellikle bebeklik döneminde yapılacak olan yeterli ve düzenli beslenme kuşkusuz sağlıklı birey ve toplum olmanın önemli koşulları arasında yer almaktadır. Bebek beslenmesinde ise emzirmenin önemi artık herkes tarafından bilinen bir gerçektir. Sağlık Bakanlığı da emzirmenin önemini “Emzirme: Sürdürülebilir Kalkınmanın Anahtarıdır” şeklinde tanımlamıştır (Kartal ve Gürsoy, 2020). Emzirme sürecinde ise hem anneye hem bebeğe yardımcı olacak kişi ise kuşkusuz ebedir. Ebelerin emzirme süreçlerini yönetebilmesi, anneleri bilinçlendirmesi ve emzirme sürecinin takibini yapması aslında sürdürülebilir kalkınmaya dolaylı olarak katkı sağlaması anlamına gelmektedir.

Kaliteli Eğitim (Hedef 4):

Sürdürülebilir kalkınmanın bir diğer amacı ise topluma ülke içi ve ülkelerarası kaliteli eğitimin sağlanmasıdır. Bu amaç “kapsayıcı ve eşit kalitede eğitim sağlamak ve herkes için yaşam boyu öğrenme fırsatlarını teşvik etmek” (Sustainable development..., 2022) olarak belirtilmiştir. Belirtilen hedefte yaşam boyu herkesin öğrenme fırsatının olmasında ebelik eğitiminin rolü vardır. Sağlık profesyonellerinin yeterli ve yetkin eğitimini amaçlamaktadır. Bu da eğitimin kalitesinin artmasına katkı sağlıyor.

Cinsiyet Eşitliğinin sağlanması (Hedef 5):

Sürdürülebilir Kalkınmanın bir diğer amacı, hedefi ise toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanmasıdır (Durgun ve Ulaş, 2019). Kadınların özellikle iş ve eğitim hayatında her sektörde erkekler ile aynı şartlara ve olanaklara sahip olması oldukça önemlidir. Bu bakımdan özellikle sağlık sektöründe yer alan ebelik mesleği bu amaca hizmet etmektedir. Ebelik mesleği genellikle kadınlar tarafından tercih edilmekte ve kadınların çoğunlukta olduğu bir meslek grubu olmaktadır. Bu nedenle hem eğitimde hem de iş hayatında toplumsal eşitliğin sağlanması durumunda önemli rol oynamaktadır. Ebelik eğitimi ile beraber kadınlar sağlık sektöründe lider bir rol üstlenebilir, cinsiyet eşitsizliği konusunda önemli katkılar sunabilir ve kadınların hem toplumsal olarak hem ekonomik olarak güçlenmesine katkı sağlayabilir.

Kaliteli İş ve Ekonomik Büyüme (Hedef 8) :

Sürdürülebilir kalkınma amaçlarından olan Hedef 8 ebelik eğitimi ile birlikte kaliteli iş gücüne katkı sunar. Ebelik eğitimi ile birlikte Kaliteli bakımın sağlanması, bireylerin gerçek anlamda bağımsız yaşamlar yaşaması anlamına gelir; bu da üretkenliklerini ve iş güçlerini artıracak, böylece ülkenin ekonomik büyümesini, ve toplumun refah seviyesini artıracaktır.

Sürdürülebilir Şehirler ve Toplamlar (Hedef 11) :

Bu kalkınma hedefinin genel amacı; “şehirleri ve insan yerleşimlerini kapsayıcı, güvenli, dayanıklı ve sürdürülebilir kılmak” (Sustainable development..., 2022) olarak özetlenebilir. Ebelik eğitimi ile bağdaştığı nokta bu hedefin alt başlıklarından biri olan ‘11.7 2030 yılına kadar, özellikle kadınlar ve çocuklar, yaşlılar ve engelliler için güvenli, kapsayıcı ve erişilebilir yeşil ve kamusal alanlara evrensel erişimin sağlanması (SDG,2020)’ ile eşleşebilir. Bu hedef doğrultusunda verilen ebelik hizmeti bireylerin ve toplumun sağlığına dolaylı yoldan katkı sağlamayı hedefler.

3. Sonuç

Sürdürülebilir Kalkınma hedeflerine ulaşabilmek için kadınların sosyal ve ekonomik olarak güçlenmesi kritik önem taşımaktadır. Kadınlara ve kız çocuklarının maruz bırakıldığı her türlü ayrımcılığın yok edilmesi, eğitim farkındalığının artması kalkınma için önemli araçlardır. Bunun yanı sıra üreme sağlığı hizmetlerinin etkin yürütülmesi, sağlık hizmetlerinin doğru bir şekilde verilmesi (Kartal, 2021), anne-bebek ölümlerinin azaltılması, emzirme süreçlerinin doğru yönlendirilmesi ile yetersiz beslenmeden doğan bebek ölümlerinin azaltılması gibi konularda ebelik eğitimleri kilit rol oynamaktadır. Bununla beraber ebelik eğitimleri toplumda istihdam yaratmakta ve bu durumda ekonomik büyümeyi desteklemektedir.

KAYNAKÇA

- Durgun, S.K. ve Ulaş, S.C. (2019). Ebelik/Hemşirelik Öğrencilerinin Toplumsal Cinsiyet Rollerine İlişkin Tutumlarının Belirlenmesi. *MedicalSciences*, 14(2), 93-103.
- Kartal, T. ve Gürsoy, E. (2020). Sürdürülebilir Kalkınma Amaçlarında (215-2030) Emzirmenin Önemi ve Türkiye’de Mevcut Durum Işığında Hemşireye Düşen Görevler. *Lokman Hekim Dergisi*, 10(2), 147-153.
- Kartal, Y.A. (2021). Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri Bağlamında Kadın Sağlığı ve Ebelik. *Biruni Sağlık ve Eğitim Bilimleri Dergisi*, 4(1), 77-80.
- Kaya, D. ve Yurdakul, M. (2007). Türkiye’de ve Dünya’da Ebelik Eğitimi. *Ege Üniversitesi Hemşirelik Yüksek Okul Dergisi*, 23 (2), 233-241.
- Mumcu, N. ve Özer, B.U. (2020). Geçmişten Günümüze Ebelik Eğitimi. *Sağlık Akademisyenleri Dergisi*, 7(3), 217-222.
- Saraçoğlu, I.K. ve Saraçoğlu, S. (2023). Sürdürülebilir Kalkınma ve Sağlık: Türkiye Üzerine Bölgesel Bir Değerlendirme. *Üçüncü Sektör Sosyal Ekonomi Dergisi*, 58(1), 667-688.
- Tezcan, N. (2020). Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları Kapsamında Türkiye’de Sağlık Göstergelerinin Analizi. *İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 19 (Özel Sayı), 202-217.